

List izhaja vsaki petek.

List stane za celo leto 3 K, za pol leta 1 K 50 vin. — Uredništvo in upravnništvo je v ulici del Maccello št. 23. — Oglase sprejema upravnništvo le po dogovorjeni ceni.

KMEČKI GLAS

V Gorici se prodaja „Kmečki Glas“ v sledečih tobakarnah: v Šoški ulici št. 2, Nunski ulici št. 1, Korenjski ulici št. 22, v tobakarni na Kornju in pri mestnem vrtu v tobakarni vdove Leban po 6 vinarjev.

Glasi slovenske kmečke stranke na Goriškem.

Lastnik in izdajatelj konsorcij lista „Kmečki Glas“. — Odgovorni urednik: Henrik Kodrin — Tiska Pallich & Obizzi, Gorica.

PROGRAM

slovenske kmečke stranke — na Goriškem —

Stranka je kmečka in ne priznava nobenih stanovskih pravic; stranka stoji na stališču popolne enakopravnosti vseh stanov in vseh slojev človeške družbe.

Stranka priznava vsakemu stanu kakor tudi posamezniku pravico in dolžnost, skrbeti za svoj blagor. Sebičnost posameznih stanov kakor tudi posameznega človeka pa ne sme segati tako daleč, da si čez mero pridobiva ugodnosti zase na škodo drugega, bodisi stanu, bodisi posameznika. Močnejši ne sme izkoriščati slabejšega, ki se ne zna ali ne more ubraniti izkoriščanja. Radi tega se stranka protivi vsaki zlorabi duševnih in gmočnih (intelektualnih in materialnih) sil.

Glavni namen stranke je, gospodarsko organizirati kmečki stan in mu tako pridobiti gospodarsko in politično samostojnost in neodvisnost. Ker je pa gospodarska organizacija kmečkega stanu silno otežkočena, če ne naravnost onemogočena pri sedanjih naših razdvojenih političnih razmerah, bo stranka delovala tudi na pomirjenje političnih bojov v deželi, v kolikor se je iste zaneslo med kmečko ljudstvo.

Zahteve, za katere se bo stranka potegovala in delala, so bistveno sledeče:

1) Zadolžena kmečka posestva, katerim preti gospodarski propad, naj se razbremenijo iz državnih sredstev. Razbremenitev je nujno potrebna, ker sicer je neizogiben gospodarski polom, vsled kojega bi padel kmet v še večjo duševno temo in odvisnost od drugih stanov.

Razbremenitev naj se izvrši ali potom posojil po jako nizkih obrestih in z amortizacijo dolga.

2) Odpravi naj se neopravičeni zemljiški davek in mesto tega naj se opravičeno izvede davek na osebne dohodke. Kdor ima več dohodkov, naj razmeroma več plača. Strogo pa naj se pazi na to, da nihče ne prikrije svojih pravih dohodkov. Stranka je prepričana, da če bi vsak državljan plačeval davek od svojih resničnih osebnih dohodkov, bi se zemljarino prav lahko odpravilo. Deželnih in občinskih stroškov naj se ne krije z dokladami na zemljišča, marveč na druge davke, v prvi vrsti na osebno dohodarino.

3) Stranka zahteva, da sprejmeta država in dežela v svoje področje bolnišniške stroške, preskrbo revežev in sirot kakortudi ljudsko šolstvo. Zahteva dalje, da se učiteljstvo in duhovništvo plačuje iz državnega zaloga kakor druge državne uradnike, stanu in sposobnostim primerno.

4) Stranka zahteva, naj dežela skrbi v pokritje vedno bolj naraščajočih stroškov za nove vire dohodkov. Tako naj uporabi in izkoristi v svojem področju vodne sile Soče, Ipave, Bače in drugih javnih vod. Ob teh naj dežela ustanovi raznovrstna obrtna podjetja, elektrarne, tovarne, mlino, žage itd. Stranka zahteva ustanovitev deželne zavarovalnice proti požaru.

5) V varstvo boljših cen domačih pridelkov zahteva stranka, da se obloži konkurenčno tuje (inozemsko) blago s čim večjo carino. Stranka je zlasti proti uvažanju tujega vina, in to tudi iz Ogrske, ter južnega sadja in zelenjav. Stranka

bo delala proti prostemu uvažanju italijanskega krompirja ter bo zahtevala obdačenje istega vsaj od 1. junija do konca julija vsakega leta zato, da se na ta način zviša cena domačemu pridelku. V povzdigo vinske cene zahteva stranka zvišanje užitnine na pivo in znižanje užitnine na vino, in to vsaj na Primorskem. Stranka se pa ne bo protivila uvozu onih tujih pridelkov, kojih ne prideluje naša dežela v zadostni meri.

6) Stranka zahteva znižanje tovrstne na vseh avstrijskih železnicah za vse kmetijske pridelke, kakortudi za prevažanje kmetijskih potrebščin (umetnih gnojil, modre galice, gospodarskega orodja itd.). Ker je pa to od uprav zasebnih železnic težko doseči, zahteva stranka, da se podržavi vse avstrijske železnice.

7) V varstvo pristnih kmetijskih izdelkov bo stranka skrbela, da se ne bo pretežno pazilo na izvrševanje zakona proti ponarejanju živil, zlasti vina, žganja, masla, moka itd.

8) Stranka zahteva, naj vlada ustanovi državno zavarovalnico proti ujmam, ki uničujejo kmetijske pridelke, kakor so toča, slana, povodnji, kobilice in razni drugi mrčesi.

9) Stranka bo delovala za povzdigo in zboljšanje planin in planšarstva in s tem živinoreje. Zato zahteva stranka izdatne državne podpore za zboljšanje planin in travnikov v gorah in na Krasu. V gorah naj se sedaj zanemarjene pašnike, ki so zaraščeni z grmovjem, očisti in spremeni v travnike; ravnotako se zahteva, da se iztrebi kamenje po kraških pašnikih. Stranka zahteva, da se čimprej mogoče razdeli vse občinske pašnike.

Stranka tudi zahteva nemudno regulacijo rek in hudournikov.

Stranka bo skrbela za povzdigo sadjereje, zlasti s tem, da se bo sadilo v vsakem kraju le primerne vrste sadnega drevja, in da najde naše sadje pot v tuje dežele.

10) Stranka bo delovala za ugodno rešitev kolonskega vprašanja. Predvsem zahteva stranka glede kolonov, da se odpravi enoletne pogodbe. Stranka zahteva, da imajo te kolonske pogodbe veljavo vsaj za 10 let.

11) Stranka zahteva zavarovanje kmetijskih posestnikov, delavcev in kolonov za slučaj starosti in onemoglosti.

12) Stranka bo skrbela za splošno izobrazbo ljudstva s posebnim oziranjem na kmetijstvo. V svrhu kmečke izobrazbe bo stranka zahtevala od šolskih oblastij, da bodo skrbele za boljšo izobrazbo učiteljstva v kmetijskih strokah. Stranka zahteva srednje šole s slovenskim učnim jezikom v Gorici, v Sežani in v Tolminu; stranka zahteva tudi slovensko vseučilišče.

13) V svrhu strokovne in gospodarske izobrazbe zahteva stranka izpopolnitev kmetijske šole v Gorici v zopetni dveletni tečaj. Poleg kmetijske šole naj pa ostanejo še nadalje zimski tečaji, katere lahko obiskujejo mlajši in stareši kmetje na sploh.

14) Stranka zahteva, naj se ustanovi po deželi kmečke strokovne, zlasti vinarske in kmetijske nadaljevalne šole. Za vojake kmečkega stanu naj se pri vojaki uvede pouk v kmetijskih strokah.

Stranka zahteva, da se sinovi kmečkih starišev pri vojaki ne odtujijo popolnoma kmečkemu delu.

15) Stranka zahteva splošno,

Slovincem v pouk.

V dobi, ko so Slovenci vsled verskih bojov oslabili in so jih podjarmili Nemci, so zgubili tedaj zlato svobodo in postali tlačani. In ob tej bridki njih osodi, imeli so edino v duhovnih glagoljaših tešitelje. A tudi potem, ko so ti že izumrli in nastopili duhovni latini, so i ti poslednji bili narodnjaki. Leta 1848. so se končno rešili težke more tlačanstva in vsled dane konstitucije, jeli so se naroditi v Avstriji buditi in tudi Slovence je prešinila zavest, da so narod, da so državljanji, ki morajo liki drugim nositi težka bremena; da jim tedaj grede tudi ista prava kot onim drugim. Složno so postopali in marsikaj dosegli: tako na pr. materin jezik na nižjih in srednjih šolah.

Da so se prebudili od dolgega, duhomornoga sna, gre spet zaslug našim narodnim svečnikom in drugim posvetnim njih voditeljem. Kakor pa je madjarska vlada netila razpor med Hrvati in Srbi z edinim namenom, da zabrani slovo in pri tem lažej vlada nad onimi, ki se bratomorno črtijo, tako je tudi

avstrijska vlada gledala težko na slovensko slovo in konečno namignila gospodom, ki imajo upliv pri njem, naj postavijo jez tej slogi. In kljub lastnemu prepričanju, da je tako delo nepošteno, kljub temu, da so i oni sinovi iste majke Slave kot isto ljudstvo in v kljub vzvišenemu njih poklicu, lotili so se ipak dela.

V našem času pa so nastali neki moderni preroki, ki so nas hoteli učiti drugih nauk. Eden najnovejših je neil v „Rimskem Katoliku“, da ljubezen do domovine ni nič drugega, kot poganstvo; se ve, da tega ni dokazal na temelju prosvete. A ko so uvideli, da s tem ne uspejo, ker niti najzakotnejši hribovec si ne bo tako razlagal ljubav do rodne mu grude, koje ipak, če je še tako ubožna, brani, zato so ta in slični preroki, nastopili drugo pot. Lotili so se vere, dobro vedoč, da Slovencem ni samo kot kristjan, ampak tudi kot katolčan, globoko versko prešinjen. V žolž in strup so namakali svoja peresa in dan na dan polnili svoja glasila s kolonami, kjer so očrtali drugače mislečega nasprotnika kot „liberalec, framazon“ itd., pred kojim naj bi ljud-

stvo bežalo kot pred živim vragom, ker vsaka taka pošast je nevarna veri, ergo katolčanu. Se ve, da dokazi so vselej manjkali, a bi morali slediti vsled njih poklica. Vse je šlo in gre le zato, ker je vera v nevarnosti. Da se pa ločijo dobri verniki, od pokvarjenih, so ustanovili za nje katoliške zavode, katoliška društva. Zabili so tudi naši preroki obrazložiti ljudstvu pravi pomen besede: „Liberalec, framazon“ in pustili ga v temi, da si predstavlja pod temi besedami vse kaj drugo kot brata.

Se ve, da tudi ti, ki so bili izzvani, niso pri tem spali, ampak vzdignili se in zavijtili bojno kopje in ker so olje v ogenj vlivali, nastala je vojska, ki žali Bog, traja na vsej črti še danes.

Slovinci tvorijo danes torej dva tabora in se s tem smešijo pred kulturnim svetom, ki skrbi za prosveto, toraj za blagostanje človeka. Vsled te otročje borbe — ki spada v sedemnajsti vek — je njih življenje zastrupljeno tako, da so postali navdušeni narodnjaki redki in še bolj redki nesebični Lavriči; to prokleta ščuvanje in otročji preprij jih je docela odvedlo od političnih in gospodarskih stremljenj; njih sovražniki

pa pridno črpajo zaklade v njih lastni zemlji, na kojoj jih je Vodnik pred sto leti opozoril. Proroki pa so ustregli maliku na Dunaju in se mu pri tem še globoko klanjajo.

Vsled takega nesložnega dela in postopanja pa ne upošteva in tudi ne more upoštevati vlada Slovincem, ampak jih — kar je tudi ceneje — prezira. Rojaki! Vi čutite na sebi nčinke zastrupljenja. Ta strup ima za posledico zaostajanje v prosveti in blagostanju in kot takšni ste zaničevani in prezirani od vaših bolj prosvitljenih sovražnikov.

Da se vam povrne ljubo zdravje čim preje, vam preprišem sledeči protistrup.

Reop.
Narodna slova 1'00
Nesebično in požrtvovalno delo narodnih voditeljev 1'00
Narodni zavodi in narodna društva . . . 1'00
Narodna prosveta v bratski ljubavi po nauku Krista: Ljubi bližnjega kot sebe 1'00
Za Slovence:

Dr. Marko homeopat.

Tragičen konec dveh vojakov v Bosni. — V nedeljo popoldne so pri Hau Podvaganiju na cesti iz Belobrdja v Dobru, okraj Višegrad, našli dva ubita vojaka, ki sta patrolirala. Preiskava je dokazala, da je vojak Kakfač ubil svojega tovariša Billerja in se potem ustrelil. Vojaka sta pripadala 86. pešpolku.

Nov potres v Kalabriji in na Siciliji. — V soboto popoldne so čuli v Mesini zelo valovit potres, tako, da so se barake gibale. Prebivalstvo se je silno prestrašilo. Tudi ladje usidrane pred Mesino, so čutile potres.

Tudi v Reggio di Calabria je bilo v soboto ob istem času čuti močan potresni sunek.

Od veselja umrla. — Nek poročevalec »Berliner Tagblatt« piše o prizoru, ki se je odigral na razvalinah Mesine: »Zrl sem poln ganotja, kako je neki mož našel pod razvalinami svojo mlado ženo. Mož je od veselja skoro zblaznil.

— Nek sanitetni vojak ga je opomnil, naj ne muči s svojimi poljubi že itak na smrt izmučene žene. Ali mladi soprog se ni dal odvrniti. Pokleknil je h nosilom in venomer poljubljal njeno krvaveče čelo in od kamnov, ki so se bili na njo zrušili, razbite roke. Konečno se je umiril in pustil, da so mu nesli ženo v provizorično narejeno bolnišnico. — Tu pa ni bilo za njo več pomoči. Toda nihče ni imel poguma, da bi to grozno novico javil nesrečnemu mlademu možu, ki je čepel ob vhodu v bolnišnico.«

Število žrtev potresne katastrofe. — Po uradnih podatkih znaša število mrtvecev, ki so vsled potresne katastrofe pokopani pod razvalinami Mesine in drugih krajev 191.000. Ranjencev je okrog 16.000. Vsi ti se nahajajo po raznih bolnicah.

Ruski prostovoljci za Srbijo. — General Lipovac je te dni dospel v Odeso, kjer je izdal poziv na ruske prostovoljce, naj bodo 28. t. m. pripravljeni na odhod v Beograd.

Vinogradniki, pozor!

Na prodaj imam več vozakacijevih kolov primernih za vinograde.

Ivan Fornazarič,
Dolnja Vrtojba hš. šte. 130

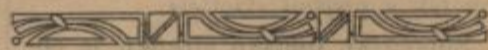

Peter Cotic
čevljarški mojster

Gorica, Raštelj 32 (v lastni hiši).
PODRUŽNICA

v Gosposki ulici št. 1. nasproti »Montu«.
Sprejema vsakovrstna naročila po meri in poprave. Naročila z dežele se razpošiljajo po pošti.

==== Cene zmerne ====

Kmetje! Širite „Kmečki glas“!

Čujte! Ne zamudite priložnosti!

Ustanovila se je »Kmetška delavska gospodarska zadruga« v Dobravljah na Goriškem, reg. zadr. z omejeno zavezo. Zadruga ima nad 10.000 hl vina (mošta) v svojih kletah združenih kmetov iz boljših vipavskih vinorodnih krajev, kakor: Brje, Skrilje, Dobravlje, Kamnje, Šmarje in drugih bližnjih vasi. — Priporoča se cenj. odjemalcem, gostilničarjem, konsumentom, zadrugam, vinskim trgovcem po Goriškem, Kranjskem, Koroškem, v Trstu in drugod posebno pa bratom Čehom, naj se poslužujejo naših izbornih vinskih pridelkov. Postrežba točna in redna, cene zmerne.

Zadružni odbor.

Neveste (Novice)

kam kupovat balo?

Odgovor: vse v domačo manifakturno trgovino:

Hedžet & Koritnik - Gorica,

Vogal Tekališča Verdijeve in šolske ul. št. 5.

Ravnokar došlo je več tisoč komadov novega svežega blaga, kakor:

Platno domače in fino Slezijsko za rjuhe v razni širjavi. Gradl, žima, volna in perje za postelje, lepe odeje -- koci, kovtri in koverti, raznovrstne garniture, preproge, zavese, prti, obrisalke ter prava ljubljanska kotonina (šeša) Sifon, kretou, Creas i. t. d.

Lepe gladke in moderne volne za poročne (novicijal) obleke.

Vsemu blagu so znižane cene! Vsaka novica dobi lep dar v balo!

Pozor, novoporočenci!

Največjo zalogo pohištva za Goriško z lastnimi delavnicami za mizarstvo in tapetarstvo stroko ima

Anton Breščak

v Gorici, v Gosposki ulici št. 14

(v lastni hiši).

Velika izber raznovrstnih žimnic, vložkov, ogledal, slik, stolov in vsega, kar spada h hišni upravi. Glede cen konkuriram lahko vsakemu, ker prodajam blago iz lastnih delavnic.

Za mnogobrojna naročila se toplo priporočam

Anton Breščak.

Pozor, novoporočenci!

Pozor!

Cenj. dame in gospodje!

Imate že šivalni stroj? Ako ga nimate, omislite si najnovejšo marko »Original-Viktoria« iz najboljšega izdelka.

Po dolgoletnih skušnjah sva se prepričala da ostane »Original« le najboljši. Original-Viktoria stroji delajo še po 15-letni uporabi brezšumno.

Original-Viktoria stroji so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene. Original-Viktoria stroji so najpripravnější za umetno vezenje (rekamiranje).

Tvrdu stavi na razpolago strankam učiteljico, ki poučuje brezplačno. Original-Viktoria stroji so najboljši izdelek vseh dosedaj obstoječih tovarov.

Za vsak stvoj jamčiva 10 let. — Nikdo naj ne zamudi prilike ogledat si pred nakupom »Original-Viktoria« stroje.

Edina zaloga »Original-Viktoria« strojev in drugih šivalnih strojev, dvo-koles »Puche«, orožja, municije in vseh lovskih priprav pri tvrdki:

KERŠEVANI & ČUK - GORICA

Stolni trg št. 9 (Piazza Duomo)

Lastna delavnica in popravilnica RIVA CASTELLO št. 4.